

Андрусів Л.З.

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

м.Івано-Франківськ

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА Е. ТОФФЛЕРА

Кризь призму сьогодення людина осмислює минуле та намагається його оцінити, а разом передбачити через таку ретроспекцію сучасне суспільство. Аналізуючи науково-технічний прогрес, ми розуміємо, як завод, автомобіль, офіс створювали навколо себе нові способи життя, поведінки, комунікації. XX-XXI ст. характеризуються зміною різних концепцій про суспільство, в основі яких лежить питання про знання та інформаційно-комунікаційні технології: комунікаційне суспільство (80-90-ті рр. XX ст.), інформаційне суспільство (друга половина 90-х XX ст.), суспільство, побудоване на знаннях [2].

Увагу до аналізу комунікації в постіндустріальному суспільстві можна обґрунтувати відповіддю на одне з багатьох питань: як сьогодні, у XXI ст., знайомляться люди? Питання про комунікацію в сучасному суспільстві є досить різногранним. Комунікація може здійснюватися на різних рівнях – від особистого до інституціонального.

У своїх працях американський соціолог, футуролог Е. Тоффлер розглядає закономірності розвитку суспільства майбутнього, що знаменується переходом до постіндустріального суспільства та зміною поведінки й комунікації людини [4]. Він вважає, що передумовою повноцінного життя людини є забезпечення трьох основних потреб: у спільноті, у структурованості буття та у визначеності сенсу життя. Сучасне суспільство потерпає від різних форм соціальної ізоляції, орієнтація на

самореалізацію супроводжується збільшенням акценту на індивідуальних відмінностях, що ускладнює процес спілкування між людьми. Шок людини від швидких темпів зміни виробництва, нових технологій приносить певну дезорієнтацію у суспільному житті, пошук нових цінностей. Е. Тоффлер з цього приводу зазначає: «мільйони індивідуумів несамовито шукають свою справжню індивідуальність, або якусь магічну терапію, щоб знову стати цілісною особистістю...» [1, с. 57].

У концепції постіндустріального суспільства, яка базується на домінуванні сфери обслуговування, як відзначає Д. Белл, на зміну попередній комунікації, стосункам, що виглядали, як «гра людини проти сфабрикованої природи», приходять «гра між особистостями». Таким чином, індивід знаходиться у певному взаємозалежному співтоваристві, де спілкування набуває різної поляризації, оскільки руйнуються попередні моральні настанови і традиційні форми життєдіяльності. В. Лях зазначає, що жити в такому світі стає дуже важко, люди мають бути дуже обізнаними щодо інших людей і повинні «або полюбити один одного, або вмерти» [3, с. 63].

Цікавим в цьому контексті є погляди німецького соціолога Ф. Тьонніса про *Gemeinschaft* (нім. – спільнота) та *Gesellschaft* (нім. – суспільство), де в першому об'єднанні панують стосунки емоційної близькості, особисте неформальне знайомство, спілкування, а в другому, яке базується на економічному розрахунку, – договірні, знеособлені стосунки, анонімне масове суспільство [5, с. 191]. Комунікація в таких об'єднаннях виступає як особиста або знеособлена, технократизована.

Е. Тоффлер у своїх працях ставить питання, яке залишає без відповіді: якщо теперішні інституції не здатні забезпечити почуття спільноти, оскільки майбутнє несе за собою ще більше плюралізму, то як спільнота і смисл можуть піднятися з руїн і попелу соціальної катастрофи Другої Хвилі? [5, с. 193].

Підсумовуючи, можна виділити основні особливості комунікації у поглядах Е. Тоффлера: насиченість комунікаційного простору; анонімне та знеособлене спілкування; економічний розрахунок; «електронне спілкування», оскільки збільшується кількість робітників, що працюють вдома.

Список використаних джерел:

1. Белл Д. Щодо великої відбудови. Релігія і культура в постіндустріальну добу / Д. Белл // Генеза. Філософія. Історія. Політологія. – №1(5)97. – К.: «Генеза», 1997. – С. 52–65.
2. Згуровський М. Шлях до інформаційного суспільства – від Женеви до Тунісу / М. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2005. – 9 вересня. – Режим доступу до інтернет-джерела: http://gazeta.dt.ua/EDUCATION/shlyah_do_informatsiyogo_suspilstva_vid_zhenevi_do_tunisu.html
3. Лях В.В. Зміна філософсько-світоглядних орієнтацій у постіндустріальну добу.. В.В. Лях // Суспільство на порозі ХХІ ст.: філософське осмислення плинного світу. / В.С. Пазенок. – К.: Український Центр духовної культури, 1999. – С. 53-74
4. Тоффлер Э. Шок будущего. Пер. с англ. Е. Руднева. / Э. Тоффлер. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 557 с.
5. Франкел Б. Постіндустріальні утопісти. Пер. з англ.. О. Юдіна. / Б. Франкел. – К.: Ніка-Центр, 2005. – 304 с.

Кравченко В.Ю.

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри філософії
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

м. Івано-Франківськ

ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ

Впровадження інформаційних технологій, які сприяють інтенсифікації комунікативних процесів у суспільстві, окреслило комплекс проблем, пов'язаних зі специфікою впливу на особистість Інтернет-повідомлень. Розширення форм діяльності в Інтернеті поступово перетворило її на окрему комунікативну сферу людської життєдіяльності. Інформація, яка передається